

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 6ης Νοεμβρίου 2003 *

Στην υπόθεση C-4/01,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Employment Tribunal, Croydon (Ηνωμένο Βασίλειο), προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Serene Martin,

Rohit Daby,

Brian Willis

και

South Bank University,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 3 της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 171),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-P. Puissochet (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen, C. Gulmann, F. Macken και J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η S. Martin και οι R. Daby και B. Willis, εκπροσωπούμενοι από την M. Tether, barrister, εντολοδόχο του P. Blundy, solicitor,
- το South Bank University, εκπροσωπούμενο από τον T. Linden, barrister, εντολοδόχο του Taylor Joynson Garrett, solicitors,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον J. E. Collins, επικουρούμενο από την S. Moore, barrister,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Sack και την N. Yerrell,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της S. Martin, των R. Daby και B. Willis, του South Bank University και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 15ης Μαΐου 2003,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Ιουνίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με διάταξη της 5ης Ιανουαρίου 2001, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Ιανουαρίου 2001, το Employment Tribunal, Croydon, υπέβαλε εννέα προδικαστικά ερωτήματα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, ως προς την ερμηνεία του άρθρου 3 της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/002, σ. 171, στο εξής: οδηγία).
- ² Τα ερωτήματα αυτά ανέκλυαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της S. Martin και των R. Daby και B. Willis (στο εξής: S. Martin κ.λπ.) και, αφετέρου, του τελευταίου εργοδότη τους, του South Bank University (στο εξής: SBU), σχετικά με τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να πάρουν την πρόωγη σύνταξή τους. Οι S. Martin κ.λπ. διεκδικούν το ευεργέτημα να τύχουν εφαρμογής οι όροι πρόωρης συνταξιο-

δοτήσεως που εφάρμοσε ο προηγούμενος εργοδότης τους, που υπαγόταν στη National Health Service (υπηρεσία δημόσιας υγείας, στο εξής: NHS), στο μέτρο που η εργασιακή τους μονάδα μεταφέρθηκε από την NHS στο SBU.

Η οδηγία

- 3 Η οδηγία εφαρμόζεται, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, αυτής, «επί μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων σε άλλον επιχειρηματία, οι οποίες προκύπτουν από συμβατική μεταβίβαση ή συγχώνευση».
- 4 Το άρθρο 3 της οδηγίας έχει ως εξής:

«1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που δημιουργούνται για τον εκχωρητή [μεταβιβάζοντα] από σύμβαση εργασίας ή από εργασιακή σχέση που υφίσταται κατά την ημερομηνία της μεταβίβασης, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, μεταβιβάζονται, εξαιτίας της μεταβίβασης αυτής, στον εκδοχέα [προς τον η μεταβίβαση].

Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι ο μεταβιβάζων παραμένει και μετά την ημερομηνία της μεταβίβασης, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, και παράλληλα προς τον εκδοχέα [προς τον η μεταβίβαση], υπεύθυνος ως προς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από σύμβαση εργασίας ή από εργασιακή σχέση.

2. Μετά τη μεταβίβαση, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, ο εκδοχέας [προς τον η μεταβίβαση] διατηρεί τους όρους εργασίας που έχουν συμφωνηθεί από συλλογική σύμβαση κατά το ίδιο μέτρο που αυτοί έχουν προβλεφθεί για τον μεταβιβάζοντα, μέχρι την ημερομηνία της καταγγελίας ή λήξεως της συλλογικής συμβάσεως ή της ενάρεξως της ισχύος ή εφαρμογής άλλης συλλογικής συμβάσεως.

Τα κράτη μέλη δύνανται να περιορίζουν την διάρκεια διατηρήσεως των όρων εργασίας με την επιφύλαξη ότι δεν θα είναι κατώτερη του έτους.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται επί των δικαιωμάτων των εργαζομένων για παροχές λόγω γήρατος, ανικανότητας [προς εργασία] ή επιζώντων βάσει συμπληρωματικών συστημάτων επαγγελματικής ή διεπαγγελματικής προνοίας [συμπληρωματικών επαγγελματικών ή διεπαγγελματικών συστημάτων προνοίας] που ισχύουν εκτός των νομίμων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των συμφερόντων των εργαζομένων, ως και των ατόμων που έχουν ήδη εγκαταλείψει την επιχείρηση του εκχωρητή [μεταβιβάζοντος] κατά τη στιγμή της μεταβίβασης, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, όσον αφορά τα κεκτημένα δικαιώματά τους ή εκείνα που πρόκειται ν' αποκτηθούν για παροχές λόγω γήρατος, περιλαμβανομένων των παροχών προς επιζώντες βάσει των συμπληρωματικών συστημάτων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.»

- 5 Με την απόφαση της 4ης Ιουνίου 2002, C-164/00, Beckmann (Σύλλογή 2002, σ. I-4893), ερμηνεύοντας το άρθρο 3 της οδηγίας, το Δικαστήριο έκρινε:

«29 Λαμβανομένου υπόψη του γενικού σκοπού προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβίβασης επιχειρήσεων, τον οποίο επιδιώκει η οδηγία προβλέποντας, στο άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, τη μεταφορά στον προς όν η μεταβίβαση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που είχε ο μεταβιβάζων λόγω της συμβάσεως εργασίας, της σχέσεως εργασίας ή βάσει συλλογικών συμβάσεων, η εξαίρεση από τον κανόνα αυτόν που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

- 30 Επομένως, η ως άνω εξαίρεση δεν μπορεί να ισχύει παρά μόνο για τις περιοριστικά απαριθμούμενες στη διάταξη αυτή παροχές, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη υπό τη στενή τους έννοια.

31 Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν να χαρακτηρίζονται ως παροχές γήρατος μόνον οι παροχές που χορηγούνται από τη στιγμή που ο εργαζόμενος έχει περατώσει κανονικά τη σταδιοδρομία του, όπως τούτο προβλέπεται από τη γενική οικονομία του οικείου συνταξιοδοτικού συστήματος, και όχι οι παροχές που χορηγούνται υπό συνθήκες όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, δηλαδή σε περίπτωση απολύσεως λόγω υπάρξεως πλεονάζοντος προσωπικού, έστω και αν υπολογίζονται ακολουθούμενου του τρόπου υπολογισμού των παροχών συνήθους συντάξεως.

32 [...] παροχές πρόωρης συντάξεως, καθώς και παροχές που αποσκοπούν στη βελτίωση των όρων μιας τέτοιας συντάξεως, οι οποίες καταβάλλονται, σε περίπτωση απολύσεως, σε εργαζομένους που έχουν συμπληρώσει ορισμένη ηλικία, όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν αποτελούν παροχές γήρατος, ανικανότητας προς εργασία ή επιζώντων στο πλαίσιο συμπληρωματικών επαγγελματικών ή διεπαγγελματικών συστημάτων προνοίας περί των οποίων κάνει λόγο το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας.»

6 Το Δικαστήριο προσέθεσε:

«40 [...] το άρθρο 3 της οδηγίας έχει την έννοια ότι οι υποχρεώσεις που ισχύουν σε περίπτωση απολύσεως εργαζομένου, οι οποίες απορρέουν από σύμβαση εργασίας, σχέση εργασίας ή συλλογική σύμβαση που δεσμεύει τον μεταβιβάζοντα έναντι του εργαζομένου αυτού, μεταφέρονται στον προς ον η μεταβίβαση υπό τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς που προβλέπει το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από το αν οι ως άνω υποχρεώσεις στηρίζονται σε πράξεις της δημόσιας αρχής ή άρχισαν να παράγουν τα αποτελέσματά τους κατόπιν τέτοιων πράξεων και ανεξάρτητα από τις σχετικές λεπτομέρειες εφαρμογής.»

Το εσωτερικό δίκαιο

Oi Transfer of Undertakings (Protection of Employment) Regulations 1981

- 7 Η οδηγία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με τους Transfer of Undertakings (Protection of Employment) Regulations 1981 (κανονιστική ρύθμιση του 1981 περί μεταβιβάσεων επιχειρήσεων και προστασίας της απασχολήσεως, στο εξής: TUPE). Οι σχετικές με την υπόθεση της κύριας δίκης διατάξεις της ρυθμίσεως TUPE, που μεταφέρουν το άρθρο 3 της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, περιλαμβάνονται στη σκέψη 6 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Beckmann, στην οποία παραπέμπει το Δικαστήριο.

Oι όροι εργασίας του General Whitley Council για τους υπαλλήλους της NHS

- 8 Το σύστημα των Whitley Council είναι ένα σύστημα καθορισμού των όρων εργασίας στον δημόσιο τομέα μέσω διαπραγματεύσεων με ισομερή συμμετοχή εργαζομένων και εργοδοτών.
- 9 Το άρθρο 45 των General Whitley Council Conditions of Service (στο εξής: όροι εργασίας του GWC) επαναλαμβάνει τις διατάξεις των συμφωνιών που προβλέπουν εφάπαξ αποζημίωση απολύσεως για τους εργαζομένους των διαφόρων μονάδων της NHS όταν αυτοί απολύονται λόγω υπέρβλεψης πλεονάζοντος προσωπικού, ή όταν εκουσίως λαμβάνουν πρόωγη σύνταξη επ' ευκαιρία αναδιοργανώσεως προς αποφυγή καταστάσεως πλεονάζοντος προσωπικού. Οι αποζημιώσεις αυτές καταβάλλονται τότε από τον εργοδότη.

- 10 Το άρθρο 46 των όρων εργασίας του GWC επαναλαμβάνει τις διατάξεις της collective agreement on Premature Payment of Superannuation and Compensation Benefits (συλλογικής συμβάσεως περί της πρόωρης συνταξιοδότησεως με καταβολή σχετικής αποζημιώσεως) που συνήφθη μεταξύ, αφενός, των διαφόρων εργοδοτών του NHS και, αφετέρου, των αναγνωρισμένων συνδικάτων. Για τους εργαζομένους που έχουν ηλικία μεταξύ 50 ετών και της ηλικίας συνταξιοδότησεως και πενταετή τουλάχιστον υπαγωγή στο «NHS Superannuation Scheme» (συνταξιοδοτικό σύστημα της NHS), το ως άνω άρθρο προβλέπει πρόωρη συνταξιοδότηση με άμεση καταβολή της συντάξεως και της σχετικής αποζημιώσεως σε τρεις περιπτώσεις, ήτοι σε περίπτωση απολύσεως λόγω υπέρβασης πλεονάζοντος προσωπικού, πρόωρης εκούσιας συνταξιοδότησεως στο πλαίσιο αναδιοργανώσεως και πρόωρης συνταξιοδότησεως για λόγους αποτελεσματικής λειτουργίας της υπηρεσίας. Από τον φάκελο φαίνεται να προκύπτει ότι η πρόωρη συνταξιοδότηση για λόγους αποτελεσματικής λειτουργίας της υπηρεσίας συνδέεται με την προσωπική κατάσταση του ενδιαφερομένου και μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή με πρωτοβουλία του εργοδότη.
- 11 Οι εφαρμοστέες σχετικές διατάξεις του άρθρου 46 των όρων εργασίας του GWC στην υπόθεση της κύριας δίκης απορρέουν από τους NHS Pension Scheme Regulations 1995 (κανονιστική ρύθμιση του 1995 περί συνταξιοδοτικού συστήματος της NHS) και τους NHS (Compensation for Premature Retirement) Regulations 1981 (κανονιστική ρύθμιση του 1981 περί αποζημιώσεως λόγω πρόωρης συνταξιοδότησεως στο πλαίσιο της NHS). Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν:
- σύνταξη λόγω πρόωρης αφυπηρετήσεως («early retirement pension»), στηριζόμενη σε πραγματικά έτη συντάξιμης υπηρεσίας, καταβαλλόμενη από της ημερομηνίας της απολύσεως για οικονομικούς λόγους μέχρι την ημερομηνία συμπληρώσεως της ηλικίας για κανονική συνταξιοδότηση·
 - πρόωρη εφάπαξ καταβολή λόγω αφυπηρετήσεως («lump sum on retirement»), που χορηγείται κανονικά κατά την αφυπηρέτηση του εργαζομένου, ισοδύναμη προς το τριπλάσιο του ετήσιου ποσού της συντάξεως πρόωρης αφυπηρετήσεως·

- αποζημίωση συνισταμένη σε ετήσιο επίδομα («annual allowance»), προς προσαύξηση της συντάξεως λόγω πρόωρης αφυπηρετήσεως, και
 - εφάπαξ αποζημίωση («lump sum compensation»), η οποία είναι τριπλάσια του ετησίου επιδόματος.
- 12 Οι διάφορες αυτές παροχές καταβάλλονται από τον αρμόδιο υπουργό, στο πλαίσιο του συνταξιοδοτικού συστήματος της NHS όσον αφορά τις δύο πρώτες. Εντούτοις, η διοίκηση της NHS υποχρεούται να επιστρέφει στον υπουργό τις σχετικές με τις παροχές αυτές δαπάνες.
- 13 Όταν οι παροχές αυτές προσεγγίσουν συγκεκριμένο επίπεδο, οι εφάπαξ αποζημιώσεις απολύσεως λόγω υπάρξεως πλεονάζοντος προσωπικού, περί των οποίων κάνει λόγο το άρθρο 45 των όρων εργασίας των GWC, μειώνονται ή καταργούνται.

Οι διαφορές μεταξύ της πρόωρης συνταξιοδοτήσεως των υπαλλήλων της NHS που προβλέπονται από τους όρους εργασίας του GWC και της συνταξιοδοτήσεως στην ανώτατη εκπαίδευση

- 14 Οι παροχές πρόωρης συντάξεως στην ανώτατη εκπαίδευση δεν προβλέπονται στη συλλογική σύμβαση, αλλά στην κανονιστική ρύθμιση που θέσπισε ο Secretary of State for Education and Employment (Υπουργός Παιδείας και Απασχολήσεως) βάσει του Superannuation Act 1972 που ορίζει ότι ορισμένες παροχές μπορούν να καταβάλλονται όταν ένας εκπαιδευτικός ηλικίας 50 ή περισσότερων ετών λαμβάνει πρόωρη σύνταξη αν τίθεται τέρμα στην απασχολήσή του λόγω πλεονάζοντος προσωπικού ή προς το συμφέρον της υπηρεσίας. Κατά τον χρόνο που γεννήθηκε η διαφορά της κύριας δίκης, η σχετική κανονιστική ρύθμιση περιλαμβανόταν στους Teachers Superannuation (Consolidation) Regulations 1988 [κανονιστική ρύθμιση του 1988 σχετικά με τις συντάξεις των εκπαιδευτικών (κωδικοποίηση)] και στους Teachers (Compensation for Redundancy and Premature Retirement) Regulations 1989 (κα-

νονιστική ρύθμιση του 1989 για τις αποζημιώσεις απολύσεως λόγω πλεονάζοντος προσωπικού και για την πρόωρη συνταξιοδότηση των εκπαιδευτικών).

- 15 'Όταν ένας εκπαιδευτικός λαμβάνει πρόωρη σύνταξη υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει αυτή η κανονιστική ρύθμιση, απολαύει πρόωρης συντάξεως που βασίζεται στον πραγματικό αριθμό των ετών υπαγωγής στο συνταξιοδοτικό σύστημα και ενός εφάπαξ ποσού πρόωρης συνταξιοδότησεως. Κατά διακριτική ευχέρεια, το πανεπιστήμιο, ως εργοδότης, μπορεί εξάλλου να καταβάλει ετήσιο επίδομα και εφάπαξ αποζημίωση, που υπολογίζονται με πίστωση στον εκπαιδευτικό πρόσθετων πλασματικών ετών απασχολήσεως. Εναπόκειται εξ ολοκλήρου στο πανεπιστήμιο να αποφασίσει αν πρέπει ή όχι να καταβάλει τέτοιες παροχές και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, να καθορίσει το ύψος αυτών, υπό την επιφύλαξη των ανωτάτων ορίων που προβλέπει η κανονιστική ρύθμιση. Το κόστος αυτών των παροχών βαρύνει το πανεπιστήμιο.
- 16 Οι δύο διαφορές μεταξύ του συστήματος πρόωρης συνταξιοδότησεως που έχει εφαρμογή στους υπαλλήλους της NHS και εκείνου που έχει εφαρμογή στους εκπαιδευτικούς της ανωτάτης εκπαίδευσεως είναι επομένως οι εξής. Ενώ οι εργοδότες της NHS υποχρεούνται να καταβάλουν, επιπλέον της πρόωρης συντάξεως και του εφάπαξ ποσού, το ετήσιο επίδομα και την εφάπαξ αποζημίωση όταν ο υπάλληλος λαμβάνει πρόωρη σύνταξη, οι εργοδότες της ανωτάτης εκπαίδευσεως έχουν διακριτική ευχέρεια να καταβάλουν ή όχι τέτοιες πρόσθετες παροχές. Επιπροσθέτως, ενώ οι εργοδότες της NHS υποχρεούνται να πιστώσουν τον υπάλληλο με συγκεκριμένο αριθμό πρόσθετων ετών απασχολήσεως για τον υπολογισμό αυτών των παροχών, οι εργοδότες της ανωτάτης εκπαίδευσεως έχουν διακριτική ευχέρεια να καθορίσουν πόσα έτη απασχολήσεως πρέπει να πιστώσουν τον ενδιαφερόμενο.
- 17 Έως το 1997, το κόστος της πρόωρης συντάξεως και το εφάπαξ ποσό πρόωρης συντάξεως των εκπαιδευτικών βάρυνε εξ ολοκλήρου το συνταξιοδοτικό σύστημα, δηλαδή το Teachers Superannuation Scheme. Από της ημερομηνίας αυτής, τα πανεπιστήμια οφείλουν επίσης να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των παροχών αυτών. Η σύνταξη που καταβάλλει το Teachers Superannuation Scheme αποτέλεσε αντικείμενο αναλογιστικής μείωσης και ο εργοδότης κλήθηκε να καταβάλει τις αντισταθμιστικές αποζημιώσεις που επιτρέπουν να διατηρηθεί το επίπεδο των παροχών που καταβάλλεται στους ενδιαφερομένους.

Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 18 Έως την 1η Νοεμβρίου 1994, οι S. Martin κ.λπ. απασχολούνταν ως εκπαιδευτικοί για το νοσηλευτικό προσωπικό στο Redwood College of Health Studies (στο εξής: Redwood College), το οποίο υπαγόταν στην NHS. Η εργασιακή τους σύμβαση όριζε: «Η εργασία σας διέπεται από τους όρους της συμβάσεως General and Nurses and Midwives Whitley Council».
- 19 Μετά την προσάρτηση της εκπαίδευσης των νοσοκόμων στο Υπουργείο Παιδείας και Απασχολήσεως, το Redwood College εντάχθηκε στο SBU.
- 20 Λίγο πριν από την ενέργεια αυτή, το SBU ανέφερε στους υπαλλήλους του Redwood College ότι θα τους προτεινόταν νέα σύμβαση εργασίας. Τίποτε δεν υποχρέωνε τους τελευταίους να δεχθούν τους όρους εργασίας του SBU. Το τελευταίο διασαφήνισε ωστόσο ότι, εν πάση περιπτώσει, οι υπάλληλοι δεν μπορούσαν πλέον να υπάγονται στο συνταξιοδοτικό σύστημα της NHS και ότι είχαν τρεις δυνατότητες: η πρώτη συνίστατο σε αποχώρηση από το συνταξιοδοτικό σύστημα της NHS όπως τούτο ίσχυε και ένταξη σε νέο συνταξιοδοτικό σύστημα· η δεύτερη συνίστατο στη μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων από το σύστημα της NHS σε ένα από τα συνταξιοδοτικά συστήματα του SBU και η τρίτη συνίστατο στην αποχώρηση από το συνταξιοδοτικό σύστημα της NHS χωρίς όμως οι υπάλληλοι να υπαχθούν σε άλλο συνταξιοδοτικό σύστημα.
- 21 Την ίδια αυτή χρονική περίοδο, σε έγγραφο προς τη συνδικαλιστική ένωση των εναγόντων της κύριας δίκης, το SBU ανέφερε:

«Σε περίπτωση συνταξιοδότησεως λόγω μόνιμης αναπηρίας, τόσο το Teacher's Scheme [συνταξιοδοτικό σύστημα των εκπαιδευτικών] όσο και το Local Government Scheme [συνταξιοδοτικό σύστημα αρχών τοπικής αυτοδιοικήσεως] παρέχουν στους ενδιαφερόμενους τη μέγιστη προσαύξηση που δικαιούνται. Δεν υπάρχει διακριτική ευχέρεια ως προς την προσαύξηση αυτή, αλλά είναι υποχρεωτική.

Σε περίπτωση πρόωρης συνταξιοδότησεως για οποιονδήποτε άλλο λόγο, υπάρχει διακριτική ευχέρεια ως προς την προσαύξηση.

Πάντως, όπως αναφέρθηκε, στην περίπτωση που οποιοσδήποτε εργαζόμενος του οποίου η σύμβαση μεταβιβάζεται από το Redwood έχει συμβατικό δικαίωμα να υπαχθεί σε μια τέτοια διάταξη και κατά νόμο εκτελεστική τότε, επαναλαμβάνουμε, όπως για όλα τα άλλα παρόμοια ζητήματα, το Πανεπιστήμιο θα σεβασθεί τις εκ του νόμου υποχρεώσεις του.»

- 22 Οι S. Martin κ.λπ. δεν δέχθηκαν τους όρους εργασίας που τους είχε προτείνει το SBU και, κατά συνέπεια, απασχολούνταν υπό τους όρους που καθορίζονταν στις συμβάσεις εργασίας τους κατά τον χρόνο μεταβιβάσεως. Ζήτησαν επίσης τη μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων τους από την NHS στο σύστημα αυτό. Πάντως, μόνον οι R. Daby και B. Willis μπόρεσαν όντως να μεταφέρουν τα δικαιώματα αυτά, αφού η S. Martin δεν είχε τη δυνατότητα να το πράξει διότι υπερέβαινε το 60ό έτος της ηλικίας της κατά την ημέρα μεταβιβάσεως του Redwood College.
- 23 Επανειλημμένως, το SBU πρότεινε πρόωρη συνταξιοδότηση στους υπαλλήλους του που είχαν υπερβεί το 50ό έτος της ηλικίας τους, προκειμένου να προσαρμόσει καλύτερα προς τις ανάγκες του το προσωπικό του.
- 24 Τον Οκτώβριο του 1996, αφού το Υπουργείο Παιδείας και Απασχολήσεως είχε αναγγείλει τη μεταβολή των όρων χρηματοδότησεως της πρόωρης συνταξιοδότησεως που αναφέρθηκε στη σκέψη 16 της παρούσας αποφάσεως, το SBU πληροφόρησε όλο το πανεπιστημιακό προσωπικό που υπερέβαινε το 50ό έτος της ηλικίας του ότι πολύ πιθανόν δεν θα μπορούσε πλέον να του προσφέρει πρόωρη συνταξιοδότηση μετά την 31η Μαρτίου 1997. Τον Ιανουάριο του 1997, το SBU απευθύνθηκε εκ νέου στο προσωπικό αυτό προσφέροντας μια τελευταία δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησεως προτού τεθεί σε ισχύ το νέο σύστημα χρηματοδότησεως.

25 Η S. Martin και ο R. Daby δέχθηκαν τότε την προσφορά αυτή, την οποία προηγουμένως είχαν αρνηθεί. Το Employment Tribunal φρονεί ότι αυτοί έλαβαν πρόωγη σύνταξη προς το συμφέρον της αποτελεσματικότητας της υπηρεσίας, κατά την έννοια του άρθρου 46 των όρων απασχολήσεως του GWC. Ο B. Willis συνέχισε την απασχόλησή του στο SBU. Σ' αυτό το πλαίσιο ανέκλυσε η διαφορά της κύριας δίκης, όπου οι S. Martin κ.λπ. ζητούν να αναγνωρισθεί το δικαίωμά τους για πρόωγη συνταξιοδότηση υπό τους όρους του NHS αντί των όρων που εφαρμόζει το SBU.

26 Προς επίλυση της διαφοράς αυτής, το Employment Tribunal έκρινε αναγκαίο να υποβάλει τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εμπίπτουν στην έννοια των “δικαιωμάτων και υποχρεώσεων” όπως ορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας δικαιώματα τα οποία συνδέονται είτε με απόλυση είτε με πρόωγη συνταξιοδότηση κατόπιν συμφωνίας με τον εργοδότη;

2) Συνιστά το δικαίωμα του εργαζομένου για πρόωγη καταβολή συντάξεως και εφάπαξ ποσού σε περίπτωση απολύσεως λόγω περιορισμού των θέσεων εργασίας προς το συμφέρον της υπηρεσίας στα πλαίσια αναδιοργάνωσης δικαίωμα για παροχές λόγω γήρατος, αναπηρίας ή επιζώντων κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας;

3) Εάν στο δεύτερο ερώτημα δοθεί αρνητική απάντηση, υφίσταται υποχρέωση του μεταβιβάζοντος η οποία προκύπτει από τη σύμβαση εργασίας, την εργασιακή σχέση ή τη συλλογική σύμβαση υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και/ή 2, η οποία μεταβιβάζεται λόγω της μεταβίβασης της επιχειρήσεως και υποχρεώνει τον προς όν η μεταβίβαση να καταβάλει αυτές τις παροχές στον εργαζόμενο σε περίπτωση απολύσεώς του;

- 4) Εάν στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα δοθούν, αντιστοίχως, αρνητική και καταφατική απάντηση, μπορεί εντούτοις ο εργαζόμενος να συμφωνήσει να παραιτηθεί από το δικαίωμά του για πρόωγη καταβολή συντάξεως και εφάπαξ ποσού λόγω αποχωρήσεως και/ή για ετήσιο επίδομα και εφάπαξ αποζημίωση υπό περιστάσεις στις οποίες το συνταξιοδοτικό σύστημα του προς ον η μεταβίβαση δεν παρέχει στον εργαζόμενο τις ίδιες παροχές και υπό τις ίδιες περιστάσεις ή και καμιά παροχή, ο δε εργαζόμενος
 - i) υπάγεται στο συνταξιοδοτικό σύστημα του προς ον η μεταβίβαση, καταβάλλει εισφορές στο σύστημα αυτό και/ή ο προς ον η μεταβίβαση εργοδότης καταβάλλει εισφορές για λογαριασμό του εργαζομένου,
 - ii) υπάγεται στο συνταξιοδοτικό σύστημα του προς ον η μεταβίβαση, καταβάλλει εισφορές στο σύστημα αυτό και/ή ο προς ον η μεταβίβαση εργοδότης καταβάλλει εισφορές για λογαριασμό του εργαζομένου, και υποβάλλει ευδοκίμως αίτηση μεταφοράς των κεκτημένων δικαιωμάτων του από το συνταξιοδοτικό σύστημα του μεταβιβάσαντος προς το συνταξιοδοτικό σύστημα του προς ον η μεταβίβαση;
- 5) Στην περίπτωση αυτή, ποια είναι τα κριτήρια βάσει των οποίων το εθνικό δικαστήριο θα κρίνει αν, υπό τις περιστάσεις αυτές, ο εργαζόμενος συμφώνησε;
- 6) Πρέπει το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και/ή 2, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εμποδίζει τον προς ον η μεταβίβαση να προσφέρει στους εργαζομένους τη δυνατότητα επιλογής πρόωρης συνταξιοδοτήσεως με βάση παροχές λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως μικρότερες από αυτές τις οποίες οι εργαζόμενοι δικαιούνται κατ' εφαρμογήν της οδηγίας;
- 7) Επηρεάζει την απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα το ότι ο προς ον η μεταβίβαση, όταν προσφέρει στους εργαζομένους τη δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδοτήσεως με παροχές μικρότερες από αυτές τις οποίες οι εργαζόμενοι δικαιούνται βάσει της οδηγίας, δηλώνει ότι στο μέλλον δεν θα υπάρχουν πλέον παροχές λόγω πρόωρης συνταξιοδοτήσεως;

- 8) Εάν τα μέρη έχουν συμφωνήσει ότι οι εργαζόμενοι θα τύχουν πρόωρης συνταξιοδότησεως με τους όρους που προτείνει ο εργοδότης, ποια κριτήρια πρέπει να εφαρμόσει το εθνικό δικαστήριο προκειμένου να κρίνει αν η μεταβίβαση της επιχειρήσεως αποτελεί τον λόγο της συμφωνίας αυτής, σύμφωνα με τις αρχές που διακήρυξε το Δικαστήριο στην απόφαση [της 10ης Φεβρουαρίου 1988, 324/86, Tellerup, γνωστή ως “Daddy’s Dance Hall” (Συλλογή 1988, σ. 739)];
- 9) Εάν το άρθρο 3 της οδηγίας έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει τον προς ον η μεταβίβαση να προσφέρει στους εργαζομένους της μεταβιβασθείσας επιχειρήσεως τη δυνατότητα επιλογής και πρόωρης συνταξιοδότησεως με βάση παροχές λόγω πρόωρης συνταξιοδότησεως μικρότερες από αυτές τις οποίες οι εργαζόμενοι δικαιούνται κατ’ εφαρμογήν της οδηγίας, ποιες είναι οι συνέπειες για τους εργαζομένους οι οποίοι δέχονται την πρόωρη συνταξιοδότηση με βάση ό,τι τους προτείνει ο εργοδότης;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

27 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ’ ουσίαν αν τα δικαιώματα τα οποία συνδέονται με απόλυση ή τη χορήγηση πρόωρης συνταξιοδότησεως κατόπιν συμφωνίας με τον εργοδότη εμπίπτουν στην έννοια των «δικαιωμάτων και υποχρεώσεων» που διαλαμβάνει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας.

28 Οι S. Martin κ.λπ., καθώς και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζουν ότι το γεγονός ότι τα δικαιώματα ενός εργαζομένου συνδέονται με την επέλευση ενός τυχαίου γεγονότος, το οποίο ενδεχομένως δεν επήλθε κατά τον χρόνο μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως, δεν μπορεί να αποκλείσει τα δικαιώματα αυτά από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας. Χωρίς να αμφισβητεί την εκτίμηση αυτή, το SBU υπογραμμίζει ότι η έλλειψη υποχρεώσεως για τον εργοδότη να χορηγήσει πρόωρη σύνταξη έχει επίδραση στην εκτίμηση περιπτώσεων όπως εκείνων των S. Martin κ.λπ.

29 Από τη διατύπωση του άρθρου 3 της οδηγίας προκύπτει σαφώς ότι, εκτός από τις εξαιρέσεις που μνημονεύει η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού, όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν για τον μεταβιβάζοντα από υφιστάμενη σύμβαση εργασίας ή σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο επιπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού και, επομένως, μεταβιβάζονται στον προς ον η μεταβίβαση, ανεξάρτητα από το ζήτημα αν η εφαρμογή τους συνδέεται ή όχι με την επέλευση ενός συγκεκριμένου περιστατικού, το οποίο ενδεχομένως εξαρτάται από τη βούληση του εργοδότη. Έτσι, αν, μετά τη μεταβίβαση, ο προς ον η μεταβίβαση διαθέτει την εξουσία, όπως και ο μεταβιβάζων, να λαμβάνει ή όχι ορισμένες αποφάσεις που αφορούν τον εργαζόμενο, για παράδειγμα στον τομέα της απολύσεως ή της χορηγήσεως πρόωρης συντάξεως, εφόσον λαμβάνει μια τέτοια απόφαση, εξακολουθεί να δεσμεύεται, όπως δεσμευόταν ο μεταβιβάζων, από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται ως συνέπειες μιας τέτοιας αποφάσεως από την υφιστάμενη σύμβαση εργασίας ή τη σχέση εργασίας με τον μεταβιβάζοντα, εφόσον οι σχετικοί όροι της συμβάσεως ή της σχέσεως εργασίας δεν τροποποιήθηκαν νομίμως.

30 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα δικαιώματα τα οποία συνδέονται με απόλυση ή τη χορήγηση πρόωρης συνταξιοδοτήσεως κατόπιν συμφωνίας με τον εργοδότη επιπίπτουν στην έννοια των «δικαιωμάτων και υποχρεώσεων» που διαλαμβάνει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

31 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν οι παροχές πρόωρης συνταξιοδοτήσεως και οι παροχές που αποβλέπουν στη βελτίωση των όρων μιας τέτοιας συνταξιοδοτήσεως, όπως οι διεκδικούμενες στην υπόθεση της κύριας δίκης, συνιστούν παροχές γήρατος, αναπηρίας ή επιζώντων βάσει των επαγγελματικών ή διεπαγγελματικών συμπληρωματικών συστημάτων προνοίας που αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας δυνάμει της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

- 32 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν, στο μέτρο που παροχές, όπως οι επίδικες παροχές στην κύρια δίκη, δεν καλύπτονται από την εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας, οι υποχρεώσεις που συνδέονται με πρόωγη συντάξη η οποία χορηγείται σε πλαίσιο όπως εκείνο της υποθέσεως της κύριας δίκης, που απορρέουν από σύμβαση εργασίας, σχέση εργασίας ή συλλογική σύμβαση που δεσμεύει τον μεταβιβάζοντα έναντι του εργαζομένου αυτού, μεταβιβάζονται στον προς όν η μεταβίβαση υπό τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς του άρθρου 3 της οδηγίας, έστω και αν οι υποχρεώσεις αυτές οφείλονται σε πράξεις της δημοσίας αρχής ή τίθενται σε εφαρμογή από τέτοιες πράξεις σύμφωνα με τις λεπτομέρειες εφαρμογής όπως εκείνες που έγιναν δεκτές για τις παροχές που διεκδικούνται στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 33 Τα ερωτήματα αυτά είναι παρόμοια με εκείνα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο στην υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της προπαρατεθείσας αποφάσεως Beckmann, εφόσον πρόκειται για τις ίδιες παροχές με εκείνες που διεκδικούν οι S. Martin κ.λπ., αλλά οι οποίες ζητούνται στο πλαίσιο απολύσεως λόγω πλεονάζοντος προσωπικού και όχι στο πλαίσιο πρόωγων συντάξεων οι οποίες συμφωνήθηκαν μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου.
- 34 Λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων της αποφάσεως Beckmann που μνημονεύονται στη σκέψη 5 της παρούσας αποφάσεως, δεν συντρέχει κανένας λόγος να αντιμετωπιστούν διαφορετικά τέτοιες παροχές, αναλόγως του αν ζητούνται στο πλαίσιο απολύσεως λόγω πλεονάζοντος προσωπικού ή στο πλαίσιο πρόωγης συντάξεως που συμφωνήθηκε μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου που δεν αντιστοιχεί σε αποχώρηση του εργαζομένου στο κανονικό πέρας της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας όπως αυτή προβλέπεται από τη γενική οικονομία του συστήματος συνταξιοδοτήσεως στο οποίο υπάγεται.
- 35 Επομένως, στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι παροχές πρόωγης συντάξεως, καθώς και παροχές που αποσκοπούν στη βελτίωση των όρων μιας τέτοιας συντάξεως, οι οποίες καταβάλλονται, σε περίπτωση πρόωγης συντάξεως που χορηγείται κατόπιν κοινής συμφωνίας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου σε εργαζομένους που έχουν συμπληρώσει ορισμένη ηλικία, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, δεν αποτελούν παροχές γήρατος, ανικανότητας προς εργασία ή επιζώντων στο πλαίσιο συμπληρωματικών επαγγελματικών ή διεπαγγελματικών συστημάτων προνοίας περί των οποίων κάνει λόγο το άρθρο 3, παρά-

γραφος 3, της οδηγίας και ότι το άρθρο 3 της οδηγίας έχει την έννοια ότι οι υποχρεώσεις που συνδέονται με τη χορήγηση μιας τέτοιας πρόωρης συντάξεως, οι οποίες απορρέουν από σύμβαση εργασίας, σχέση εργασίας ή συλλογική σύμβαση που δεσμεύει τον μεταβιβάζοντα έναντι των ενδιαφερομένων εργαζομένων, μεταφέρονται στον προς όν η μεταβίβαση υπό τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς που προβλέπει το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από το αν οι ως άνω υποχρεώσεις στηρίζονται σε πράξεις της δημόσιας αρχής ή άρχισαν να παράγουν τα αποτελέσματά τους κατόπιν τέτοιων πράξεων και ανεξάρτητα από τις σχετικές λεπτομέρειες εφαρμογής.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

36 Με το τέταρτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν ένας εργαζόμενος μπορεί να δεχθεί να παραιτηθεί από δικαιώματα όπως εκείνα που προβλέπει το άρθρο 46 των όρων εργασίας του GWC, καίτοι οι όροι πρόωρης συνταξιοδότησεως που προτείνει ο προς όν η μεταβίβαση δεν προβλέπουν τις ίδιες παροχές και ο εργαζόμενος αυτός έχει υπαχθεί στο συνταξιοδοτικό σύστημα του προς όν η μεταβίβαση από της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως. Το ερώτημα αυτό υποβλήθηκε, συγχρόνως, για την περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος πέτυχε τη μεταφορά των κεκτημένων συνταξιοδοτικών του δικαιωμάτων βάσει του συνταξιοδοτικού συστήματος του μεταβιβάζοντος, αλλά και για την αντίθετη περίπτωση.

37 Οι S. Martin κ.λπ., η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι η υπαγωγή των ενδιαφερομένων εργαζομένων στο συνταξιοδοτικό σύστημα των εκπαιδευτικών ήταν η άμεση συνέπεια της μεταφοράς του Redwood College από την NHS στο SBU διότι οι εργαζόμενοι αυτοί δεν μπορούσαν πλέον να εξακολουθήσουν να υπάγονται στο συνταξιοδοτικό σύστημα της NHS. Ομοίως, το γεγονός ότι το SBU πρότεινε όρους πρόωρης συνταξιοδότησεως λιγότερο συμφέροντες από εκείνους που απορρέουν από το άρθρο 46 των όρων εργασίας του GWC, οι δε ενδιαφερόμενοι τους δέχθηκαν, δεν είναι παρά η συνέπεια αυτής της μεταβιβάσεως της επιχειρήσεως. Κατά συνέπεια, η ενδεχόμενη συμφωνία των ενδιαφερομένων με όρους λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που μπορούσαν να αξιώσουν χωρίς τη μεταβίβαση αυτή δεν είναι έγκυρη.

- 38 Το SBU υποστηρίζει αντιθέτως ότι η μεταβίβαση του Redwood College υπό την ευθύνη του σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί την αιτία της ενδεχόμενης μεταγενέστερης αποδοχής εκ μέρους των υπαλλήλων της μονάδας αυτής της πρόωξης συνταξιοδοτήσεως υπό όρους λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που μπορούσε να προσφέρει η NHS όταν είχε τη δυνατότητα αυτή. Δεδομένου ότι δεν συνδέεται με τη μεταβίβαση της επιχειρήσεως, μια τέτοια αποδοχή δεν μπορεί κατά συνέπεια να είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του άρθρου 3 της οδηγίας.
- 39 Όπως υπογράμμισε ήδη το Δικαστήριο, η οδηγία επιδιώκει να διασφαλιστεί, ως προς τους εργαζομένους που αφορά η μεταβίβαση επιχειρήσεως, η διατήρηση των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από τη σύμβαση ή τη σχέση εργασίας. Δεδομένου ότι η προστασία αυτή είναι δημοσίας τάξεως και, επομένως, εξαιρείται από το πεδίο της δικαιοπρακτικής ελευθερίας των μερών στον τομέα των συμβάσεων εργασίας, οι κανόνες της οδηγίας πρέπει να θεωρηθούν ως επιτακτικού χαρακτήρα υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται δυσμενής για τους εργαζομένους παρέκκλιση από τους κανόνες αυτούς (προπαρατεθείσα απόφαση *Daddy's Dance Hall*, σκέψη 14).
- 40 Από τις προηγούμενες σκέψεις συνάγεται ότι οι εν λόγω εργαζόμενοι δεν έχουν την ευχέρεια να παραιτηθούν από τα δικαιώματα που τους παρέχει η οδηγία και ότι ο περιορισμός των δικαιωμάτων αυτών δεν επιτρέπεται ούτε και με τη συναίνεσή τους (προπαρατεθείσα απόφαση *Daddy's Dance Hall*, σκέψη 15).
- 41 Πάντως, η οδηγία δεν επιδιώκει παρά μερική εναρμόνιση του εν λόγω τομέα, επεκτείνοντας, ως προς τα ουσιώδη σημεία, την προστασία που διασφαλίζεται αυτοτελώς για τους εργαζομένους από το δίκαιο των διαφόρων κρατών μελών και στην περίπτωση της μεταβιβάσεως επιχειρήσεως. Η οδηγία δεν επιδιώκει την εγκαθίδρυση ενιαίου επιπέδου προστασίας για το σύνολο της Κοινότητας βάσει κοινών κριτηρίων. Επομένως, μπορεί να γίνει επίκληση των ευεργετικών διατάξεων της οδηγίας μόνο για να διασφαλιστεί ότι ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος προστατεύεται στις σχέσεις του με τον προς τον η μεταβίβαση κατά τον ίδιο τρόπο όπως στις σχέσεις του με τον μεταβιβάζοντα δυνάμει των κανόνων δικαίου του οικείου κράτους μέλους (προπαρατεθείσα απόφαση *Daddy's Dance Hall*, σκέψη 16).

- 42 Κατά συνέπεια, καθόσον το εθνικό δίκαιο επιτρέπει, πέρα από την περίπτωση μεταβίβασης επιχειρήσεως, τη μεταβολή της σχέσεως εργασίας επί το δυσμενέστερον για τους εργαζομένους, η μεταβολή αυτή δεν αποκλείεται λόγω του γεγονότος και μόνο ότι η επιχείρηση εν τω μεταξύ μεταβιβάστηκε και, κατά συνέπεια, η συμφωνία συνήφθη με τον νέο επιχειρηματία. Πράγματι, η σχέση εργασίας, δεδομένου ότι ο προς ον η μεταβίβαση υποκαθιστά τον μεταβιβάζοντα δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας, όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή, μπορεί να τροποποιηθεί έναντι του προς ον η μεταβίβαση εντός των ίδιων ορίων όπως αυτά που ίσχυαν έναντι του μεταβιβάζοντος, εξυπακουμένου ότι σε καμία περίπτωση δεν μπορεί αυτή καθαυτή η μεταβίβαση επιχειρήσεως να αποτελεί την αιτία αυτής της τροποποίησης (προπαρατεθείσα απόφαση *Daddy's Dance Hall*, σκέψη 17).
- 43 Για τους λόγους αυτούς, ο εργαζόμενος δεν μπορεί να παραιτηθεί από τα δικαιώματα που του παρέχουν οι επιτακτικές διατάξεις της οδηγίας. Η οδηγία δεν εμποδίζει, εντούτοις, τη σύναψη συμφωνίας με το νέο επιχειρηματία περί μεταβολής της σχέσεως εργασίας, καθόσον το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο επιτρέπει μια τέτοια μεταβολή πέρα από την περίπτωση της μεταβίβασης επιχειρήσεως (προπαρατεθείσα απόφαση *Daddy's Dance Hall*, σκέψη 18).
- 44 Συναφώς, σε ένα πλαίσιο όπως εκείνο της υποθέσεως της κύριας δίκης, η τροποποίηση της σχέσεως εργασίας συνδέεται ωστόσο με τη μεταβίβαση. Συγκεκριμένα, ενόψει του φακέλου προκύπτει ότι το SBU θέλησε σαφώς να ευθυγραμμίσει τους όρους πρόωρης συνταξιοδότησεως που προσφέρει στους υπαλλήλους του Redwood College με εκείνους που είχαν εφαρμογή μέχρι τότε στους άλλους υπαλλήλους και, υπό τις περιστάσεις αυτές, η τροποποίηση της σχέσεως εργασίας πρέπει να θεωρηθεί ως συνδεδεμένη με τη μεταβίβαση. Η ύπαρξη μιας καταστάσεως του είδους αυτού στην υπόθεση της κύριας δίκης φαίνεται να επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, αμέσως μετά τη μεταβίβαση, το SBU πρότεινε στους υπαλλήλους του Redwood College σύμβαση εργασίας με τις δικές του προϋποθέσεις, τις οποίες οι S. Martin κ.λπ. αρνήθηκαν άλλωστε. Πάντως, πρέπει να διευκρινιστεί ότι το γεγονός και μόνον ότι οι S. Martin κ.λπ. δεν έχουν υπαχθεί στο συνταξιοδοτικό σύστημα της ανωτάτης εκπαίδευσης δεν λαμβάνεται υπόψη στην ανάλυση: το στοιχείο αυτό αφορά πράγματι τα καθαυτό συνταξιοδοτικά δικαιώματά τους, τα οποία ακριβώς αποτελούν αντικείμενο των κατά παρέκκλιση διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας, και όχι των όρων πρόωρης συνταξιοδότησεως.

- 45 Δεδομένου ότι η μεταβίβαση της επιχειρήσεως αποτελεί όντως τον λόγο της επί το δυσμενέστερον μεταβολής των όρων πρόωρης συνταξιοδότησεως που προσφέρονται στους υπαλλήλους της μονάδας αυτής, η ενδεχόμενη συναίνεση που έδωσαν ορισμένοι από τους υπαλλήλους αυτούς για μια τέτοια μεταβολή δεν είναι επομένως έγκυρη.
- 46 Προτού επιλύσει μια τέτοια διαφορά, θα πρέπει ωστόσο το δικαστήριο της ουσίας να εξακριβώσει την επίπτωση μιας τέτοιας ιδιαίτερης περιστάσεως. Πράγματι, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 8 επ. της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 46 των όρων εργασίας του GWC απορρέει από συλλογική σύμβαση. Όμως, το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας δεν υποχρεώνει τον προς ον η μεταβίβαση να διατηρήσει τους όρους εργασίας που συμφωνήθηκαν με συλλογική σύμβαση στον ίδιο βαθμό με εκείνον που προβλέπεται για τον μεταβιβάζοντα μέχρι την ημέρα καταγγελίας ή λήξεως της συλλογικής συμβάσεως ή ενάρξεως ισχύος ή εφαρμογής της νέας συλλογικής συμβάσεως ή, ακόμη, αν το οικείο κράτος μέλος εξέδωσε τις σχετικές διατάξεις, για συντομότερη περίοδο, υπό την επιφύλαξη ότι δεν είναι μικρότερη του έτους.
- 47 Κατά συνέπεια, στην υπόθεση της κύριας δίκης, αν, κατά τον χρόνο που οι υπάλληλοι του Redwood College δέχονται την πρόωγη συνταξιοδότηση υπό άλλους όρους εκτός εκείνων που προβλέπει το άρθρο 46 των όρων εργασίας του GWC, η συλλογική σύμβαση από την οποία προέρχεται η διάταξη αυτή νομίμως εξαντλεί, δυνάμει του εθνικού δικαίου, τις έννομες συνέπειες έναντι αυτών, αυτοί χάνουν το δικαίωμα του ευεργετήματος από τη διάταξη αυτή.
- 48 Επομένως, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3 της οδηγίας απαγορεύει στον προς ον η μεταβίβαση να προτείνει στους εργαζομένους μιας μεταβιβαθείσας μονάδας όρους λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που εφάρμοζε ο μεταβιβάζων για την πρόωγη συνταξιοδότηση, και στους εργαζομένους αυτούς να δεχθούν τους εν λόγω όρους, όταν οι όροι αυτοί απλώς ευθυγραμμίζονται με τους όρους που έχουν εφαρμογή στους λοιπούς υπαλλήλους του προς ον η μεταβίβαση κατά τον χρόνο της μεταβιβάσεως, εκτός αν οι ευνοϊκότεροι όροι που εφάρμοζε προηγουμένως ο μεταβιβάζων προέκυπταν από συλλογική σύμβαση η οποία νομίμως δεν έχει πλέον εφαρμογή στους εργαζομένους της μεταβιβαθείσας μονάδας, λαμβανομένων υπόψη των προϋποθέσεων που διευκρινίζονται στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 3.

Επί του πέμπτου έως και του ογδού ερωτήματος

- 49 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο πέμπτο έως και το όγδοο ερώτημα.

Επί του ένατου ερωτήματος

- 50 Με το ένατο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, σε κατάσταση όπου το άρθρο 3 της οδηγίας απαγορεύει στον προς ον η μεταβίβαση να προσφέρει στους εργαζομένους της μεταβιβαθείσας μονάδας μικρότερη πρόωρη σύνταξη από εκείνη που μπορούσαν να απολαύουν στο πλαίσιο της σχέσεως εργασίας τους με τον μεταβιβάζοντα, ποιες είναι οι συνέπειες για τους εργαζομένους οι οποίοι δέχθηκαν ωστόσο μια τέτοια μικρότερη πρόωρη σύνταξη.

- 51 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, σε μια τέτοια κατάσταση, παραβιάστηκε κανόνας δημοσίας τάξεως. Υπό τέτοιες περιστάσεις όπως εκείνες της υποθέσεως της κύριας δίκης, θα πρέπει να θεωρείται ότι ο κανόνας αυτός παραβιάστηκε με πρωτοβουλία του εργοδότη, εφόσον εκείνος πρότεινε τους όρους της πρόωρης συνταξιοδότησεως και μπορούσε πάντοτε να αρνηθεί να χορηγήσει τη σύνταξη και ότι, από την πλευρά τους, οι εργαζόμενοι οι οποίοι επιθυμούσαν να λάβουν πρόωρη σύνταξη δεν είχαν άλλη επιλογή πλην της αποδοχής των όρων του εργοδότη.

- 52 Επομένως, απόκειται στον προς ον η μεταβίβαση να αποκαταστήσει τις συνέπειες της συμπεριφοράς του παρέχοντας στους πρώην υπαλλήλους του τις αναγκαίες αποζημιώσεις για να καταλήξει στους όρους πρόωρης συντάξεως που δικαιούνταν.

- 53 Η απάντηση δεν μπορεί να αναιρεθεί από το γεγονός ότι ο εργοδότης μπορούσε να μη χορηγήσει πρόωρη σύνταξη στους ενδιαφερόμενους εργαζομένους. Πράγματι, απόκειται στους εργοδότες να εκτιμήσουν, κατά τη στιγμή που λαμβάνουν την απόφαση να χορηγήσουν ή όχι πρόωρη σύνταξη, τόσο το οικονομικό τους συμφέρον όσο και το περιεχόμενο των νομίμων ή συμβατικών υποχρεώσεών τους. Εφόσον λήφθηκε η απόφαση να χορηγηθεί πρόωρη σύνταξη, αυτή πρέπει τότε να εκτελεστεί σύμφωνα με τις απαιτούμενες κατά νόμο προϋποθέσεις.
- 54 Επομένως, στο ένατο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, όταν, κατά παράβαση των υποχρεώσεων δημοσίας τάξεως που επιβάλλει το άρθρο 3 της οδηγίας, ο προς ον η μεταβίβαση πρότεινε στους εργαζομένους της μεταβιβασθείσας μονάδας μικρότερη πρόωρη σύνταξη από εκείνη που μπορούσαν να απολαύουν στο πλαίσιο της σχέσεως εργασίας τους με τον μεταβιβάζοντα και αυτοί δέχθηκαν μια τέτοια πρόωρη σύνταξη, απόκειται στον προς ον η μεταβίβαση να τους χορηγήσει τις αναγκαίες αποζημιώσεις για να καταλήξει στους όρους πρόωρης συντάξεως που έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο της εν λόγω σχέσεως εργασίας με τον μεταβιβάζοντα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 55 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 5ης Ιανουαρίου 2001 το Employment Tribunal, Croydon (Ηνωμένο Βασίλειο), αποφαινεται:

- 1) Τα δικαιώματα τα οποία συνδέονται με απόλυση ή τη χορήγηση πρόωρης συνταξιοδότησεως κατόπιν συμφωνίας με τον εργοδότη εμπίπτουν στην έννοια των «δικαιωμάτων και υποχρεώσεων» που διαλαμβάνει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 77/187/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 1977, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων.
- 2) Παροχές πρόωρης συντάξεως, καθώς και παροχές που αποσκοπούν στη βελτίωση των όρων μιας τέτοιας συντάξεως, οι οποίες καταβάλλονται, σε περίπτωση πρόωρης συντάξεως που χορηγείται κατόπιν κοινής συμφωνίας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου σε εργαζομένους που έχουν συμπληρώσει ορισμένη ηλικία, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, δεν αποτελούν παροχές γήρατος, ανικανότητας προς εργασία ή επιζώντων στο πλαίσιο συμπληρωματικών επαγγελματικών ή διεπαγγελματικών συστημάτων προνοίας περί των οποίων κάνει λόγο το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας 77/187.

Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας έχει την έννοια ότι οι υποχρεώσεις που συνδέονται με τη χορήγηση μιας τέτοιας πρόωρης συντάξεως, οι οποίες απορρέουν από σύμβαση εργασίας, σχέση εργασίας ή συλλογική σύμβαση που δεσμεύει τον μεταβιβάζοντα έναντι των ενδιαφερομένων εργαζομένων, μεταφέρονται στον προς όν η μεταβίβαση υπό τις προϋποθέσεις και τους

περιορισμούς που προβλέπει το άρθρο αυτό, ανεξάρτητα από το αν οι ως άνω υποχρεώσεις στηρίζονται σε πράξεις της δημόσιας αρχής ή άρχισαν να παράγουν τα αποτελέσματά τους κατόπιν τέτοιων πράξεων και ανεξάρτητα από τις σχετικές λεπτομέρειες εφαρμογής.

- 3) Το άρθρο 3 της οδηγίας 77/187 απαγορεύει στον προς όν η μεταβίβαση να προτείνει στους εργαζομένους μιας μεταβιβασθείσας μονάδας όρους λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που εφάρμοζε ο μεταβιβάζων για την πρόωρη συνταξιοδότηση, και στους εργαζομένους αυτούς να δεχθούν τους εν λόγω όρους, όταν οι όροι αυτοί απλώς ευθυγραμμίζονται με τους όρους που έχουν εφαρμογή στους λοιπούς υπαλλήλους του προς όν η μεταβίβαση κατά τον χρόνο της μεταβίβασης, εκτός αν οι ευνοϊκότεροι όροι που εφάρμοζε προηγουμένως ο μεταβιβάζων προέκυπταν από συλλογική σύμβαση η οποία νομίμως δεν έχει πλέον εφαρμογή στους εργαζομένους της μεταβιβασθείσας μονάδας, λαμβανομένων υπόψη των προϋποθέσεων που διευκρινίζονται στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 3.
- 4) Όταν κατά παράβαση των υποχρεώσεων δημοσίας τάξεως που επιβάλλει το άρθρο 3 της οδηγίας 77/187, ο προς όν η μεταβίβαση πρότεινε στους εργαζομένους της μεταβιβασθείσας μονάδας μικρότερη πρόωρη σύνταξη από εκείνη που μπορούσαν να απολαύουν στο πλαίσιο της σχέσεως εργασίας τους με τον μεταβιβάζοντα και αυτοί δέχθηκαν μια τέτοια πρόωρη σύνταξη, απόκειται στον προς όν η μεταβίβαση να τους χορηγήσει τις αναγκαίες αποζημιώσεις για να καταλήξει στους όρους πρόωρης συντάξεως που έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο της εν λόγω σχέσεως εργασίας με τον μεταβιβάζοντα.

Puissochet

Schintgen

Gulmann

Macken

Cunha Rodrigues

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Νοεμβρίου 2003.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

B. Σκουρής